

Ukrainske_shistdesiatnytstvo_iak_kontsepsiia_dukhu_chasu_vytoyky_tendentsii_perspektivy_doslidzhenni/

3. Грабовська І. М. Українське шістдесятництво: пролог європейськості в добу тоталітаризму [Електронний ресурс] // Дні науки філософського факультету: Міжнародна наукова конференція студентів, аспірантів та молодих вчених. – 2013. – Режим доступу: <http://dsr.univ.kiev.ua/pub/101836/>

4. Квятковський Д. О. Екзистенціальні мотиви філософії В. Стуса [Електронний ресурс]. – 2009. – Режим доступу: <http://dspace.nbuv.gov.ua/bitstream/handle/123456789/19072/10-Kvyatkovsky.pdf?sequence=1>

5. Литвин Я. М. Філософський вимір українського шістдесятництва [Електронний ресурс]. – 2014 – Режим доступу: <file:///C:/Users/Acer%20Aspire%203/Downloads/592-1233-1-SM.pdf>

6. Левіна В. Г. Розвиток філософської української національної ідеї у творчості письменників-шістдесятників [Електронний ресурс]. – 2014. – Режим доступу: <https://periodicals.karazin.ua/thcphs/article/view/2124>

Ширяєва Д.Д.

учениця 9 класу,

Науковий керівник: Гродікова О.В.

вчитель етики,

Криворізька спеціалізована школа I-III ступенів № 71

Криворізької міської ради

АКСІОЛОГІЧНІ АСПЕКТИ У ФЕНТЕЗІ

К. ЛЬЮЇСА «ХРОНІКИ НАРНІЇ»:

ФІЛОСОФСЬКО-РЕЛІГІЙНИЙ КОНТЕКСТ

У сучасному українському просторі велику зацікавленість викликає епопея Клайва Льюїса «Хроніки Нарнії». Багато дітей і дорослих із задоволенням читають її, передивляються фільм, поставлений у Голівуді. Звісно, «Хроніки Нарнії» приваблюють не тільки захоплюючим та фантастичним сюжетом, а й своїм етичним змістом, чарівним світом міфології, релігійним підтекстом, який виходить за межі наукового пізнання. Занурюючись в читання фентезі, можна говорити про «дорослі» теми: кохання, дружбу, вірність, жертвовність, зраду та інші. Це важливо для юного читача, коли система цінностей починає

формуватися і саме світ фентезі може стати приводом для того, щоб почати замислюватися над філософськими питаннями про походження людини, її місце у світі, виникнення добра і зла та ін.

Нині суспільство потребує навичок емоційного інтелекту, креативності, вміння вирішувати складні завдання. І, на нашу думку, їх можна розвивати, замислюючись над історіями фентезі, бо саме вони спонукають мріяти, фантазувати, уявляти. Саме наявність таких вмінь стає визначальною рисою для молоді, якій притаманне бажання змінювати та перебудовувати навколишній світ. Саме фентезі, в тому числі і «Хроніки Нарнії» Клайва Льюїса, спонукає до критичного, креативного і піклувального мислення.

Сьогодні, коли сталі цінності відкидаються, спостерігається релятивний погляд на етику, саме світ фентезі (постійна перемога добра над злом, правди над кривдою, оптимізму на протигагу зневірі та лицемірству, тощо) дає можливість формувати позитивне ставлення до основ моральності, допомагає засвоєнню норм і правил поведінки між людьми. Тому, оцінка вчинків героїв, постановка проблемних запитань стосовно наслідування чи заперечення дій дитини, аналогічних до вчинків персонажів, можуть бути одним із важливих шляхів побудови власної позиції. На нашу думку, саме в час побудови незалежності нашої країни, потрібно приділяти багато уваги становленню морально-духовної особистості.

Метою дослідження є висвітлення аксіологічних аспектів у фентезі Клайва Льюїса «Хроніки Нарнії» в філософсько-релігійному вимірі.

Через ідею створення «нових світів», «іншої реальності», застосування міфологічних образів та легенд автори фентезі мали привнести нову ідею в життєву реальність. Це в більшості були ідеї перемоги добра над злом, що і є основою аксіології. Ескапізм, характерний для фентезі може допомогти читачу відійти від зовнішнього світу, здійснити рефлексію і повернутися оновленим в свою буденність. Для фентезі характерне емоційне напруження, несподіваність подій, активне мислення, непередбачена сюжетна лінія. Це спонукає до емоційного осмислення, співпереживанню в боротьбі за добро проти зла. Внаслідок прочитання фентезі, безумовно, розширюється уява, а також можливість фантазувати.

Оскільки більшість дослідників відносять Клайва Льюїса до авторів релігійного фентезі, слід зазначити, що в більшості його творів червоною стрічкою простежуються євангельські мотиви, але не прямо, а

через створених автором незвичайно цікавих героїв. Людина, яка не знайома з християнським вченням, не відразу може впізнати релігійний підтекст, але не зможе не замислитися над вчинками, діями, виборами героїв. А це і було головним бажанням автора. Для Клайва Льюїса важливим був саме аксіологічний підхід, він вірив в існування Вищого морального закону і Того, хто це закон створив.

Письменник вірив у Творця, який надає людині силу і здібності творити свій власний Всесвіт і тому, людина має власний вибір творити добро чи зло і має за це відповідати. Звісно в релігії завжди є місце для страждання і покликання, для чуда. Клайв Льюїс на своєму життєвому шляху пережив багато важких втрат, тому смерть він розглядав як спасіння від земних страждань, а Воскресіння – нагородою за віру. Однією із головних тем його життя і творчості була тема Радості, яку він розглядав як внутрішнє переживання, яке приходить не від світу реального, а від Вищого. Саме такі погляди сприяли створенню сюжетної лінії однією з найвідоміших в українському суспільстві повістей «Хроніки Нарнії».

Дослідивши етичні категорії у фентезі «Хроніки Нарнії», ми визначили, що автор повчає своїх читачів моральним нормам, завдяки яким вони зможуть вже в дорослому віці жити гідно і відповідально. Протягом оповідання читач не може не замислюватися над такими етичними поняттями як: добро, зло, гідність, свобода, жертвність, відданість, вірність та багато інших. Герої Клайва Льюїса вирішують питання про вибір шляхів, як відрізнити справжнє від помилкового, реальне від уявного, вчаться любити, бути милосердними.

Для героїв фентезі «Хроніки Нарнії» найважливішим стає пошук духовного шляху і набуття віри. Для людини, яка ознайомена з текстами Біблії, неможливо не побачити застосування алюзій, які вказують на запозичення тексту і образів із Євангеліє. Висловлювання та вчинки головного героя і вічного правителя Нарнії Лева вказують на постать Ісуса Христа. Також кожна книга пов'язана, так чи інакше, з біблійною історією створення, розвитку, та завершення існування світу можна простежити схожість багатьох персонажів з біблійними героями.

Неможливо не акцентувати на тому, що Клайв Льюїс захоплювався всіма формами земної міфології: грецької, скандинавської, та багатьма іншими. Його книги наповнені персонажами античної міфології – фавнами, кентаврами, дріадами і сільванами. Клайв Льюїс, який добре знав і любив міфологію, вдало застосовує ці образи в своїх повістях.

Крім того, він вигадує своїх персонажів, тому деякі дослідники говорять про те, що він в «Хроніках Нарнії» також створює свою власну міфологію. Саме Міф для нього найкращий спосіб допомогти читачу приєднатися до природи, природного життя протиріч «машинної» цивілізації.

«Хроніки Нарнії» – не є прямими алегоріями. Клайв Льюїс пише для читача ХХ століття, який звик до більш тонких і багатозначних форм іносказань. А завдяки алюзіям «Хроніки Нарнії» виходять за рамки звичайного фентезі, відображаючи безліч складних філософських і моральних понять.

Список використаних джерел:

1. Біблія : Святе письмо / пер. І. Огієнка. – Випр. вид. – Київ : Асоціація «Духовне відродження» / MissionEurasia : Дорога Правди : Книгоноша, 2015. – 1226 с.
2. Бушняк А. В. «Хроніки Нарнії» К. С. Льюїса как апелляция к глубинам духовного [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://dspace.nbuv.gov.ua/bitstream/handle/123456789/15108/23-Bushnjak.pdf>
3. Гривіна В. С. Мотиви добра і зла у фентезійних циклах «Хроніки Нарнії» К. С. Льюїса і «Темні матерії» Ф. Пулмана [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.academia.edu/>
4. Жаданова Т. В. Метафоричність мови К. С. Льюїса у «Хроніках Нарнії» // Іноземна філологія. Український науковий збірник. – Вип. 118. – Львів : Вид-во ЛНУ, 2007. – С. 71–76.
5. Образцова Ю. Н. Библиейские мотивы и образы в «Хрониках Нарнии» К. С. Льюїса [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://cheloveknauka.com/bibleyskie-motivy-i-obrazy-v-hronikah-narnii-k-s-lyuisa#ixzz5auDPyXRb>
6. Трауберг Н. Л. Несколько слов о Клайве С. Льюїсе [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://www.rokim.org.ua/christ_literature/lewis/about_lewis/